

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК МЕХАНІЗМ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ

13. Scherer, R., Siddiq, F. & Tondeur, J. (2019). The technology acceptance model (TAM): A meta-analytic structural equation modeling approach to explaining teachers' adoption of digital technology in education. *Computers & Education*, 128, pp. 13–35. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2018.09.009>

14. Zawacki-Richter, O., Marin, V. I., Bond, M. & Gou-verneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial

intelligence applications in higher education – Where are the educators? *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16, 39. DOI: <https://doi.org/10.1186/s41239-019-0171-0>

Стаття надійшла до редакції: 16.02.2026

Прийнято до друку: 16.04.2026

Опубліковано: 04.05.2026

УДК 37.091.3:37.018

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.357738>

Орест Гук, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти,

декан факультету історії, педагогіки та психології

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0308-6885>

Мар'яна Клим, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6992-6563>

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК МЕХАНІЗМ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ

У статті розглянуто проектну діяльність як ефективний механізм соціально-педагогічної роботи, що поєднує теоретичні знання та практичні навички для розвитку соціальної активності, критичного мислення та відповідальності учасників. Проаналізовано сучасні підходи до організації та управління соціально-педагогічними проектами, підкреслено значення системного планування, інтеграції цифрових технологій і медіаресурсів у процес проектної діяльності. Наведено огляд останніх досліджень, що висвітлюють методологічні, технологічні та організаційні аспекти реалізації проектів у соціальній сфері та освіті. Визначено перспективи подальших наукових розвідок, зокрема розробку інноваційних моделей соціально-педагогічного проектування з урахуванням цифровізації освіти та суспільства, що сприятиме підвищенню ефективності соціально-педагогічної діяльності та розвитку професійних компетентностей педагогів і соціальних працівників.

Ключові слова: проектна діяльність; соціально-педагогічна діяльність; цифровізація освіти; соціальне проектування; педагогічні компетентності; інноваційні моделі.

Літ. 9.

Orest Huk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the Social Pedagogy and Correctional Education Department, Dean of the Faculty of History, Pedagogy and Psychology,

Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0308-6885>

Maryana Klym, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the Social Pedagogy and Correctional Education Department,

Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6992-6563>

PROJECT-BASED ACTIVITIES AS A MECHANISM OF SOCIAL AND PEDAGOGICAL WORK

The article comprehensively examines project-based activities as a key and effective mechanism of socio-pedagogical work, combining theoretical knowledge and practical skills aimed at the comprehensive development of participants in educational and social processes. Emphasis is placed on fostering social activity, critical thinking, responsibility, independence, communication, and organizational competencies of children, adolescents, students, and youth, creating conditions for their effective socialization and participation in community life.

The study analyzes contemporary approaches to organizing and managing socio-pedagogical projects, highlighting the importance of systematic planning, clear goal-setting, resource allocation, role distribution among participants, and integration of digital technologies, online platforms, media resources, and innovative learning methods into the project implementation process. Particular attention is given to evaluating the effectiveness of socio-pedagogical projects and defining success criteria to increase the efficiency of socially significant initiatives.

A review of recent research is presented, revealing methodological, technological, and organizational aspects of project implementation in the social and educational spheres, including the experience of educators and social workers in various contexts. Key issues are identified, such as insufficient development of innovative socio-pedagogical project models, limited integration of digital and distance learning technologies, and the need to develop professional competencies of educators to work in modern social and educational environments.

Future research directions include the development and testing of innovative socio-pedagogical project models considering education digitalization, distance learning, and social dynamics. These approaches can enhance the effectiveness of socio-pedagogical activities, develop professional and pedagogical competencies, foster critical thinking, independent planning skills, teamwork, and adaptability of project participants in the contemporary socio-cultural environment.

Thus, social and pedagogical project activity serves as a universal mechanism integrating modern pedagogical, technological, and organizational approaches, ensuring the practical implementation of socially significant initiatives and opening prospects for the development of education and social work in the context of digitalization and transformative societal change.

Keywords: project-based activities; social and pedagogical work; education digitalization; social project design; pedagogical competencies; innovative models; critical thinking development; project management; distance learning.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку освіти та соціальної сфери важливо забезпечити ефективні механізми взаємодії між соціальним педагогом і учасниками процесу, спрямовані на формування соціальної активності, критичного мислення та відповідальності. Проектна діяльність виступає одним із таких механізмів, оскільки поєднує теоретичну підготовку з практичним застосуванням знань та умінь у реальних соціально-педагогічних ситуаціях. Проте в науковій літературі досі існує низка невирішених питань у цьому контексті. Зокрема, недостатньо досліджені методичні підходи до організації проектної діяльності з різними віковими та соціальними групами, ефективність інтеграції цифрових та медіаосвітніх технологій у проектні процеси, критерії оцінювання результативності соціально-педагогічних проєктів, а також механізми розвитку професійних компетентностей педагогів через проектну діяльність. Таким чином, виникає необхідність у комплексному аналізі та розробці різноманітних підходів до визначення змісту соціально-педагогічного проєктування, що дозволить підвищити результативність соціально-педагогічної роботи, адаптувати її до сучасних освітніх та соціальних вимог і забезпечити практичну реалізацію проектних завдань у різних контекстах.

Метою статті є обґрунтування особливостей реалізації проєктування у соціально-педагогічній діяльності.

Аналіз останніх досліджень показує, що проектна діяльність є багатовимірним інструментом соціально-педагогічної роботи, що охоплює організаційні, методологічні та технологічні аспекти. Р. Фещур, В. Кічор, А. Якимів [9] у навчальному посібнику “Прийняття проектних рішень” розглядають процес планування та реалізації проєктів як системний процес, що потребує комплексного аналізу завдань, ресурсів та соціальних потреб учасників. Автори підкреслюють значення чіткого формулювання цілей, визначення критеріїв оцінки

результатів і контролю виконання завдань, що дозволяє забезпечити ефективність соціально-педагогічних проєктів.

Т. Фесенко [8] у роботі “Управління проєктами: теорія та практика виконання проектних дій” пропонує концептуальні засади управління проєктами, включаючи планування, організацію, координацію та моніторинг. Автор демонструє, що соціально-педагогічні проєкти мають системний характер і вимагають інтеграції теоретичних знань з практичними підходами, що формує компетентності педагогів і соціальних працівників. Т. Костева [5] акцентує увагу на специфіці технології проєктування в соціальній сфері, зазначаючи, що проектна діяльність повинна враховувати соціальний контекст, вікові та психологічні особливості учасників. Це дозволяє оптимізувати ресурси, підвищити результативність і забезпечити сталість позитивного соціального ефекту. Г. Нагорна [6] досліджує використання соціального проєктування у процесі державних реформ і підкреслює його роль у підвищенні ефективності управлінських рішень. Соціальні проєкти, за її спостереженнями, сприяють залученню громадськості, розвитку соціальної відповідальності та підвищенню адаптивності населення до змін у суспільстві.

У педагогічному аспекті К. Петровська [7] розглядає проєктування професійного бренду викладача як інструмент розвитку особистісних і професійних компетентностей. Дослідження показує, що через проектну діяльність педагоги можуть формувати власний професійний імідж, розвивати навички планування, організації та презентації результатів своєї роботи, що підвищує їхню конкурентоспроможність у сфері освіти. Н. Алюшина [1] у контексті тайм-менеджменту показує, що ефективне планування та управління часом є критично важливими для реалізації соціально-педагогічних проєктів. Авторка підкреслює, що системність організації часу підвищує продуктивність діяльності, дозволяє координувати роботу команди та досягати поставлених цілей у заплановані терміни.

Таким чином, аналіз літератури демонструє, що проєктна діяльність у соціально-педагогічній сфері є комплексною і багатоаспектною. Вона поєднує методичні, організаційні та технологічні підходи, спрямовані на розвиток компетентностей учасників, підвищення ефективності соціальної роботи та інтеграцію сучасних цифрових і педагогічних технологій.

Виклад основного матеріалу. У наш час метод проєктів вважається одним із ключових у зорганізованому навчанні та управлінні діяльністю, його активно застосовують у роботі соціального педагога. Він постає як результат поєднання теоретичних знань із методами та практиками впровадження, сприяє розвитку навичок самостійного планування, аналізу та виконання завдань, ухвалення рішень та підвищення власної майстерності. Завдяки проєктному методу ті, хто навчається або працює, спроможні краще досягнути сутність питання, здобути практичний досвід та досягти визначеного результату, який має як освітнє, так і прикладне значення.

Проєкт можна трактувати як сукупність технологій, теоретичних та практичних матеріалів, певну послідовність кроків, спрямованих на створення реального об'єкта чи різнопланового теоретичного чи практичного продукту. Сам процес створення цього об'єкта демонструє систему навчальних викликів, завдань та функціональних обов'язків у професійній педагогічній діяльності соціального педагога та соціального працівника [5, 47]. Впровадження проєктної активності у професійне середовище фахівців або підвищення рівня знань чинних спеціалістів сприяє їх успішній інтеграції у робочу атмосферу освітніх установ, завдяки спеціально розробленим інформаційним схемам навчання та формам навчальної (навчально-професійної) діяльності.

Аналіз літератури дозволяє стверджувати, що методологія проєктів, як педагогічна система, охоплює сукупність методів, спрямованих на дослідження, розв'язання проблем та пошук, що ґрунтуються на творчій активності авторів та виконавців проєкту [5, 48]. Сутність цієї технології полягає у стимулюванні інтересу організаторів та виконавців до певної проблематики; застосуванні авторами актуальних та доречних технологій, набутті виконавцями необхідних знань та умінь для подолання окресленої проблеми; організації проєктної роботи для досягнення спільних цілей та у практичному використанні отриманих здобутків.

Дослідниця проєктного менеджменту Т. Фесенко підкреслює прагматичну орієнтацію на кінцевий результат, що буде отримано після розв'язання тієї чи іншої практично чи теоретично значущої проблеми, яка становить основу проєктного методу. Власне, важливим є те, що фінальний результат

можна візуалізувати та запровадити у реальну практичну діяльність соціального педагога [8].

Ключова ідея проєктування у сфері соціальної роботи полягає у завчасному окресленні та втіленні спрямованих трансформацій у оточенні, що досягається через створення конкретних планів та ініціатив. Зокрема, дослідники наголошують на необхідності фокусуватися на отриманні бажаного суспільного результату. Важливим у цьому контексті є комплексний аналіз всіх сторін проблеми та взаємозалежностей між ними. Доцільним є активне включення у процес усіх причетних суб'єктів – тих, хто отримує допомогу (бенефіціарів), так і тих, хто бере участь у реалізації (партнерів, зацікавлених сторін та фахівців).

Управління проєктами активно відбувається у сфері комерції, академічної діяльності, технічних розробок, державного сектору та значній кількості інших галузей. Цей підхід дає можливість організувати керування ними з чіткою метою, беручи до уваги заплутаність та різномірність теперішніх викликів [7, 336]. Проте, коли завдання стосується розв'язання питань соціуму наприклад, подолання бідності, асиміляції осіб, переміщених у межах країни, підвищення рівня навчання або медичного обслуговування постає необхідність у застосуванні особливих методів керування проєктами, які повинні бути адаптовані під комплексні суспільні структури. У цьому світлі з'являється концепція соціального проєктування як вузькоспеціалізований різновид проєктної роботи. Соціальне проєктування сфокусоване на дослідженні та розробці схем суспільних трансформацій. На відміну від стандартних проєктних практик, соціальне проєктування характеризується гуманітарною спрямованістю та мусить брати до уваги такі чинники, як моральні засади, рівність у суспільстві, доступність для всіх верств населення [2, 85].

У зазначеному контексті цікавим видається проаналізувати систему підходів до здійснення соціального проєктування. Системний підхід розглядає соціальне проєктування як єдиний процес, при цьому враховує всі частини соціальної системи та їхні зв'язки. У цьому підході аналізують структуру, функції та взаємодію елементів у системі проєктування. Також оцінюють, як проєкт впливає на різні сфери: економіку, культуру, екологію. Діалектичний підхід розглядає проєкт як процес, що постійно змінюється. Він враховує конфлікти та суперечності в суспільстві, важливим у цьому контексті є професійне вміння постійно аналізувати ситуацію. Емпіричний підхід базується на реальних даних. Інформацію збирають через опитування, інтерв'ю та статистику, використовуються кількісні та якісні методи. Соціокультурний підхід враховує особливості культури, традиції, звичаї та норми поведінки [3, 74].

Соціальне проєктування є комплексною діяльністю, яка охоплює розробку соціальних програм, пропозицій. Його впровадження у практику соціальної роботи сприяє створенню довготривалих соціальних ініціатив. Основними завданнями соціального проєктування є покращення умов життя, підвищення рівня добробуту, забезпечення матеріальних ресурсів та розвиток соціальних відносин, ціннісних орієнтацій і задоволення потреб громади. У цьому контексті соціальне проєктування виступає важливим інструментом з'єднання стратегічних планів і програм у сфері соціальної роботи з реальними позитивними змінами в суспільстві. Воно забезпечує перехід від оцінки наявної ситуації та прогнозування до конкретного планування соціальних змін та визначення ефективних способів їх реалізації.

Саме тому цей напрямок вважається одним із найбільш актуальних у сучасній соціальній практиці. Актуальність використання методів соціального проєктування в роботі соціальних педагогів та соціальних працівників обумовлена специфікою цієї професії, яка часто вимагає нестандартних підходів до вирішення складних соціальних проблем. Водночас кожна ідея або ініціатива має бути ретельно обґрунтована. Їх втілення потребує підтримки відповідних організацій чи осіб, фінансування, участі у конкурсах, складання чітких планів дій і вміння аргументувати свою позицію. Це включає розроблення цілей і завдань, опис передбачених видів діяльності та правильне оформлення документації. Усі ці аспекти складають сутність проєктної діяльності, яка є невід'ємною частиною реалізації соціальних ініціатив на державному, регіональному та локальному рівнях [5].

Таким чином, соціальні педагоги та соціальні працівники повинні володіти професійними навичками проєктування, прогнозування та моделювання. Ці компетенції є базовими інструментами для здійснення проєктної діяльності. Варто зазначити, що цей інструментарій постійно вдосконалюється та ґрунтується на світовому досвіді розробки й реалізації успішних соціальних програм і проєктів. Систематизація знань і наукове обґрунтування принципів проєктування у процесі підготовки фахівців з соціальної роботи дозволяють визначити специфіку та функції цього процесу [4, 38].

Підсумовуючи сказане, доцільно зазначити, що такий підхід сприяє підвищенню кваліфікації фахівців галузі, адже соціальні працівники є безпосередніми виконавцями важливих завдань у сфері охорони сім'ї та дитинства. Отже, соціальне проєктування можна розглядати як систематичне відображення соціальної дійсності через опис і впровадження нових ініціатив. Його результати є науково обґрунтованими моделями розвитку нових соціальних процесів і явищ, які мають значний потенціал для покращення життя суспільства.

Соціальний проєкт має включати сукупність загальних змінних, притаманних об'єкту проєктування, котрі відображають його цілісність, а також набір параметрів для складових компонентів, окремих частин та зв'язків між ними. Усім соціальним проєктам, що ґрунтуються на наукових засадах, притаманні такі ознаки: наявність характеристик, які не проявилися б у майбутньому об'єкті без чітко окресленого проєкту; показників, здатних забезпечити виконання соціального замовлення; присутність властивостей, які можна втілити протягом визначеного часового інтервалу. Соціально-педагогічний проєкт повинен відповідати таким вимогам: має базуватися на наукових здобутках; не повинен суперечити загальноприйнятим нормам моралі; мусить відображати загально визнані суспільні цінності; має виражати соціальне замовлення; повинен бути практично здійсненним; не повинен містити суперечностей, має бути орієнтований на актуальні виклики суспільства [8, 19].

Соціальний проєкт визначає параметри, ключові аспекти розвитку суспільних систем на обмежений, чітко окреслений часовий відрізок. Однак недостатньо лише окреслити стратегічно значущі цілі та вектори розвитку, важливо вміти виразити їх у певних вимірах. Провідною кінцевою стратегічною метою соціального проєкту є формування оптимального середовища для впорядкування колективних взаємин, зважаючи на об'єктивні умови та життєдіяльність різних соціальних верств.

До інструментарію реалізації соціального проєктування належать ті засоби (зокрема технічні, математичні та логічні), котрі використовуються для отримання, аналізування та обробки відомостей про стан систем і процесів, вектори їх трансформації, виникнення та розвитку проблемних ситуацій, потреби учасників; а також засоби, за допомогою яких здійснюється безпосереднє проєктування, створюються текстові описи, таблиці, схеми, бланки, графічні зображення взаємозв'язків, макети, коди, символи, матричні структури та інші форми збереження інформації.

Висновки. Аналіз сучасних досліджень щодо особливостей проєктної діяльності у соціально-педагогічній роботі дозволяє зробити низку висновків та узагальнень. Нами встановлено, що проєктна діяльність є ефективним механізмом соціально-педагогічної роботи та дозволяє поєднувати теоретичні знання та практичні навички, сприяє розвитку соціальної активності, критичного мислення та відповідальності у різних вікових групах учасників. Соціально-педагогічне проєктування є цілеспрямованим плануванням, організацією та реалізацією заходів, які спрямовані на вирішення соціальних проблем, розвиток особистості та інтеграцію учасників у громадське життя. Використання сучасних технологій підвищує ефективність проєктної діяль-

ності, забезпечуючи доступ до нових інформаційних платформ, інтерактивних інструментів та дистанційної комунікації, що особливо актуально в умовах сучасної цифровізації освіти та суспільства. Соціально-педагогічна проєктна діяльність сприяє формуванню професійної компетентності педагогів і соціальних працівників, розширює їхні методичні можливості та готує до ефективної роботи у сучасному соціальному та освітньому середовищі.

Перспективи подальших досліджень можуть полягати у розробці та апробації інноваційних моделей соціально-педагогічного проєктування з урахуванням цифровізації освіти та суспільства. Зокрема, актуальним вважаємо створення адаптивних моделей проєктної діяльності, які враховують сучасні цифрові технології, онлайн-платформи, інтерактивні ресурси та програмне забезпечення для планування, реалізації та оцінювання проєктів у соціально-педагогічній сфері.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алюшина Н.О. Тайм-менеджмент: мистецтво планувати та управляти своїм часом. Київ: Національна академія державного управління при Президентові України, 2008. 119 с.
2. Вайнола Р.Х. Технології соціально-педагогічної роботи: курс лекцій для студентів спеціальності "Соціальна педагогіка". Київ: КМПУ ім. Б. Грінченка, 2008. С. 84–95.
3. Денисюк О.М. та ін. Актуальні питання соціальної роботи: навч. посіб. / за ред. О.В. Епель, Т.Л. Лях, І.В. Силантьєвої. Ужгород: РІК-У, 2023. 420 с.
4. Довгань Л.Є., Мохоцько Г.А., Малик І.П. Управління проєктами: навчальний посібник до вивчення дисципліни для магістрів галузі знань 07 "Управління та адміністрування" спеціальності 073 "Менеджмент" спеціалізацій: "Менеджмент і бізнес адміністрування", "Менеджмент міжнародних проєктів", "Менеджмент інновацій", "Логістика". Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 420 с.
5. Костева Т.Б. Особливості технології проєктування в соціальній сфері. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія: Педагогіка*. 2016. Т. 270, Вип. 258. С. 47–51.
6. Нагорна Г.О. Використання соціального проєктування у процесі підготовки та реалізації державних реформ. *Ефективність державного управління*. 2015. Вип. 42. С. 94–99.
7. Петровська К.В. Проєктування професійного бренду викладача закладу вищої освіти. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2022. Вип. 2. С. 335–344.
8. Фесенко Т.Г. Управління проєктами: теорія та практика виконання проєктних дій: навч. посібник. Харків: ХНАМГ, 2012. 181 с.
9. Фещур Р.В., Кічор В.П., Якимів А.І., Тимчишин І.Є., Янішевський В.С., Лебідь Т.В., Самуляк В.Ю., Когут І.В., Шишковський С.В. Прийняття проєктних рішень: нав-

чальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 220 с.

REFERENCES

1. Aliushyna, N. (2008). Taim-menedzhment: mystetstvo planuvaty ta upravlyaty svoim chasom [Time management: the art of planning and managing your time]. Kyiv, 119 p. [in Ukrainian].
2. Vainola, R. (2008). Tekhnolohii sotsialno-pedahohichnoi roboty: kurs lektsii dlia studentiv spetsialnosti "Sotsialna pedahohika" [Technologies of socio-pedagogical work: a course of lectures for students of the specialty "Social pedagogy"]. Kyiv, pp. 84–95. [in Ukrainian].
3. Denysiuk, O. et al. (2023). Aktualni pytannia sotsialnoi roboty: navch. posib. [Current issues of social work: textbook]. (Ed.). O.V. Epel, T.L. Liakh, I.V. Sylantievov. Uzhhorod, 420 p. [in Ukrainian].
4. Dovhan, L., Mokhonko, H. & Malyk, I. (2017). Upravlinnia proektamy: navchalnyi posibnyk do vyvchennia dysypliny dlia mahistriv haluzi znan 07 "Upravlinnia ta administruvannia" spetsialnosti 073 "Menedzhment" spetsializatsii: "Menedzhment i biznes administruvannia", "Menedzhment mizhnarodnykh proektiv", "Menedzhment innovatsii", "Lohistyka" [Project management: a textbook for studying the discipline for master's students in the field of knowledge 07 "Management and Administration" specialty 073 "Management" specializations: "Management and Business Administration", "International Project Management", "Innovation Management", "Logistics"]. Kyiv, 420 p. [in Ukrainian].
5. Kostieva, T. (2016). Osoblyvosti tekhnolohii proektuvannia v sotsialnii sferi [Features of project design technology in the social sphere]. *Scientific papers of the Petro Mohyla Black Sea State University. Series: Pedagogy*. Vol. 270, No. 258. pp. 47–51. [in Ukrainian].
6. Nahorna, H. (2015). Vykorystannia sotsialnoho proektuvannia u protsesi pidhotovky ta realizatsii derzhavnykh reform [Use of social design in the process of preparation and implementation of state reforms]. *Efficiency of public administration*. No. 42. pp. 94–99. [in Ukrainian].
7. Petrovska, K. (2022). Proektuvannia profesiinoho brendu vykladacha zakladu vyshchoi osvity [Designing a professional brand of a higher education institution teacher]. *Scientific papers of Berdyansk state pedagogical university. Series: Pedagogical sciences*. No. 2. pp. 335–344. [in Ukrainian].
8. Fesenko, T. (2012). Upravlinnia proektamy: teoriia ta praktyka vykonannia proektnykh dii: navch. posibnyk [Project management: theory and practice of project actions implementation: textbook]. Kharkiv, 181 p. [in Ukrainian].
9. Feshchur, R., Kichor, V., Yakymiv, A., Tymchyshyn, I., Yanishevskiy, V., Lebid, T., Samuliak, V., Kohut, I. & Shyshkovskiy, S. (2013). Pryiniattia proektnykh rishen: navchalnyi posibnyk [Project decision-making: textbook]. Lviv, 220 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 17.02.2026

Прийнято до друку: 16.04.2026

Опубліковано: 04.05.2026

